

Důvěra některým institucím veřejného života – září 2011

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2011, v11-09</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>5. – 12. 9. 2011</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>984</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PO.8</i>
Zveřejněno dne:	<i>30. září 2011</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

Součástí zářijového šetření veřejného mínění CVVM byla otázka zjišťující důvěru občanů ve vybrané společenské instituce¹.

Tabulka 1: Důvěra vybraným institucím veřejného života (v %)

	rozhodně důvěřuje	spíše důvěřuje	spíše nedůvěřuje	rozhodně nedůvěřuje	neví	D/N
Rádiu	9	58	24	5	4	67/29
Televizi	9	49	33	7	2	58/40
Internetu	9	44	24	8	15	53/32
Armádě	9	44	24	11	12	53/35
Policii	6	45	38	9	2	51/47
Tisku	7	44	35	12	2	51/47
Soudům	7	38	37	14	4	45/51
Bankám	4	38	34	17	7	42/51
Odborům	8	33	28	14	17	41/42
Nezisk. org.	6	35	28	14	17	41/42
Církvím	7	22	28	29	14	29/57

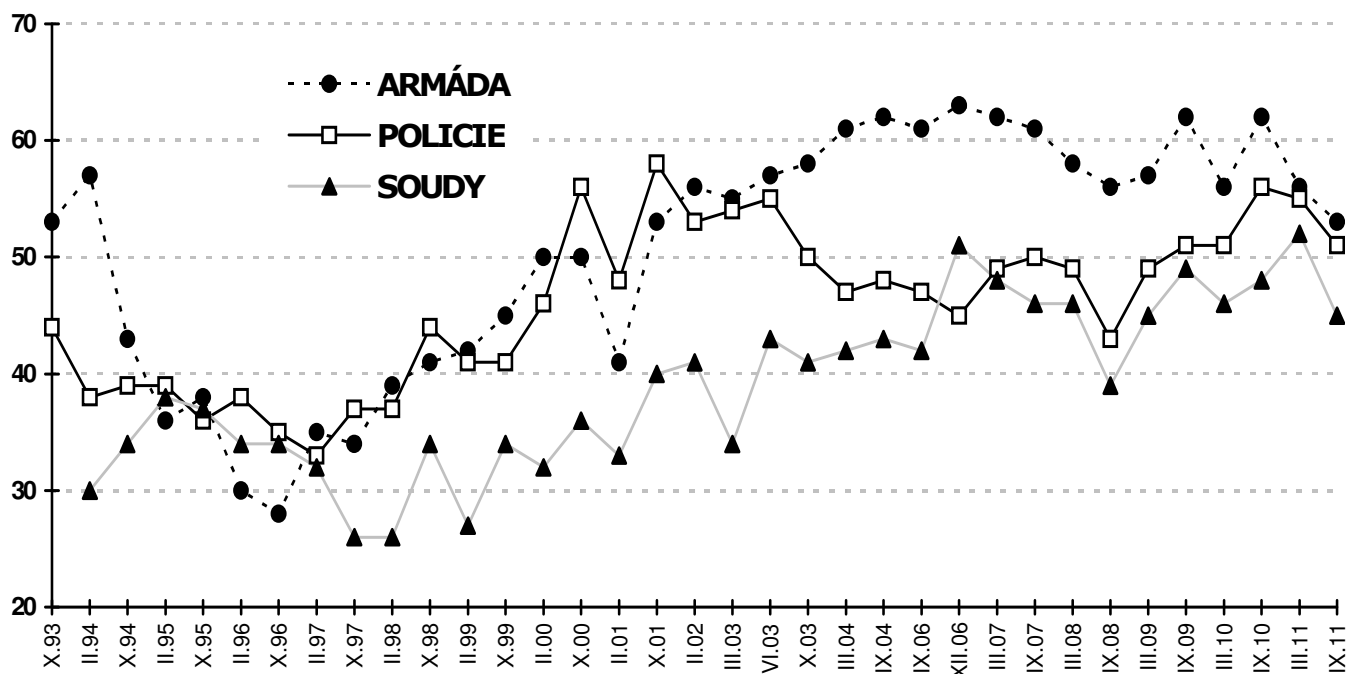
Pozn.: Procenta v řádku.

¹ Znění otázky: „Řekněte prosím, důvěřujete a) soudům, b) policii ČR, c) armádě, d) tisku, e) televizi, f) rádiu, g) odborům, h) církvím, i) neziskovým organizacím, j) bankám, k) internetu?“
Možnosti odpovědí: rozhodně důvěřuje, spíše důvěřuje, spíše nedůvěřuje, rozhodně nedůvěřuje.

Jak plyne z údajů v tabulce 1, více či méně výrazně převažující důvěře se z nabízených možností těší rozhlas (67 % důvěřujících : 29 % nedůvěřujících), televize (58 % : 40 %), internet (53 % : 32 %) a armáda (53 % : 35 %). V případě policie a tisku pak podíl důvěřujících nad nedůvěřujícími převažuje jen mírně (shodně v poměru 51 % : 47 %). Statisticky vyrovnaný podíl důvěry a nedůvěry při relativně vysokém podílu nerozhodnutých šetření zaznamenalo v případě odborů a neziskových organizací (shodně 41 % : 42 %). Mírný převis podílu nedůvěřujících nad důvěřujícími výzkum ukázal v případě soudů (45 % důvěřujících : 51 % nedůvěřujících) a bank (42 % : 51 %), výrazná převaha nedůvěry se objevila ve vztahu k církvím (29 % : 57 %).

Podrobnější analýza ukázala, že církvím a armádě častěji nedůvěřují muži než ženy. U církví pak další významný diferenciační faktor pochopitelně představuje víra či náboženská příslušnost, když výrazně vyšší podíl důvěřujících se objevoval mezi římskými katolíky. Se stoupající deklarovanou životní úrovní pak roste důvěra v soudy, policii, armádu, banky, neziskové organizace či internet. Z hlediska věku lidé nad 60 let častěji důvěřují církvím, mladí ve věku do 30 let mnohem více věří internetu a v případě respondentů do 19 let také neziskovým organizacím. Absolventi vysokých škol častěji důvěřují internetu či bankám, naopak relativně vyšší nedůvěru vykazují ve vztahu k odborům. Z hlediska politické orientace lidé hlásící se k levici častěji důvěřují odborům a naopak častěji nedůvěřují bankám, soudům a rovněž internetu; u těch, kdo sami sebe zařazují na pravici, je to opačné. Podle stranických preferencí příznivci ODS více věří soudům, policii, armádě, bankám, internetu a v menší míře i neziskovým organizacím, naopak vyšší nedůvěru mají k odborům. Soudům, bankám, neziskovým organizacím a internetu častěji důvěřují také stoupcí TOP 09. Voliči ČSSD a v menší míře i KSČM deklarují vyšší důvěru ve vztahu k odborům, ti druzí v pořadí pak kromě toho častěji nedůvěřují církvím a bankám. Lidé preferující KDU-ČSL výrazně častěji důvěřují církvím.

Graf 1: Vývoj důvěry armádě, policii, soudům (v %)

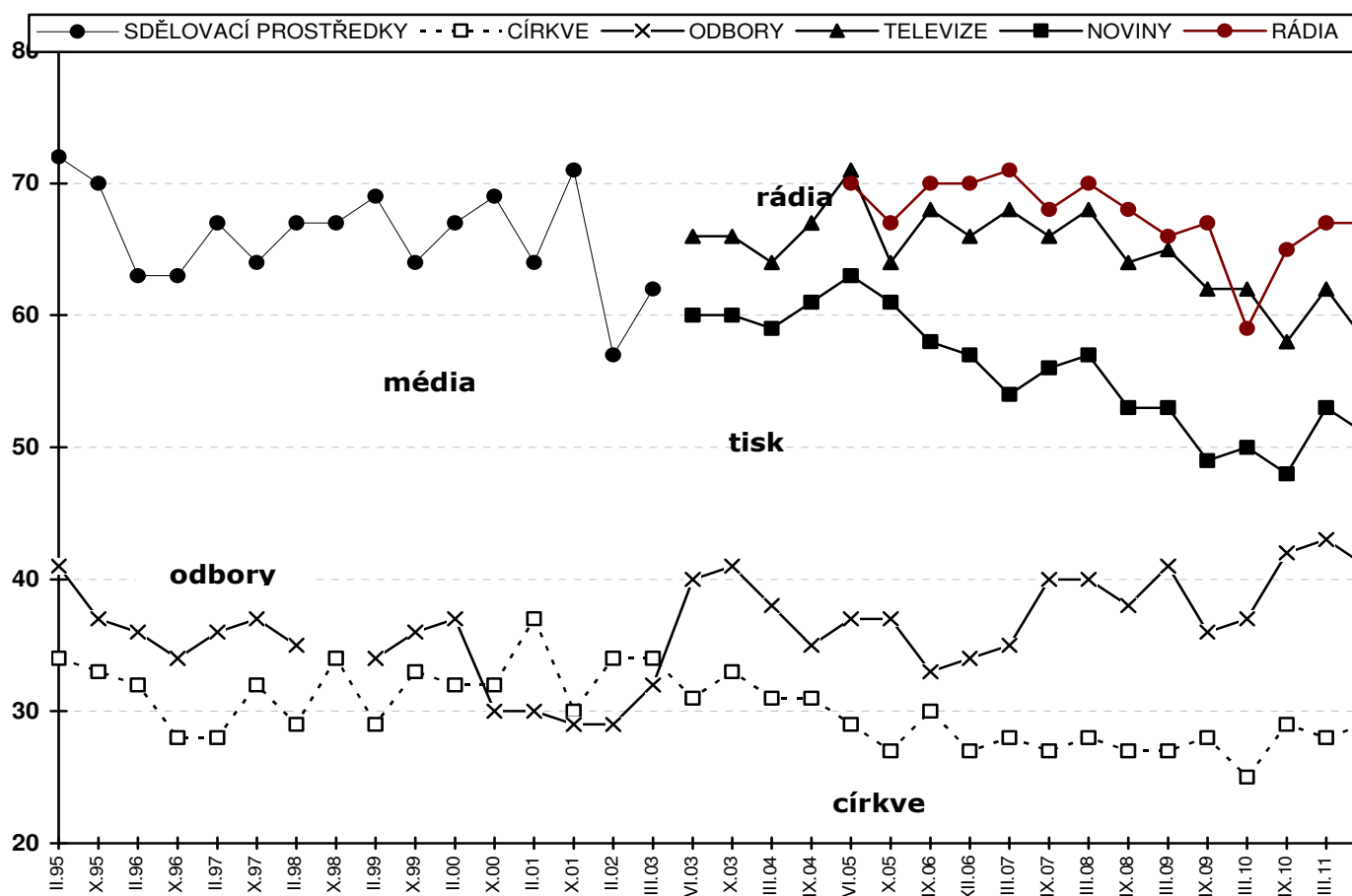
Pozn.: Údaje v grafu představují součet odpovědí "rozhodně důvěřuji" a "spíše důvěřuji" vyjádřený v procentech.

Vývoj důvěry v armádu, policii a soudy v čase (viz graf 1) doznává v dlouhodobé perspektivě značných změn. Aktuální postoje veřejnosti ke všem uvedeným složkám jsou výrazně příznivější, než byly v průběhu 2. poloviny 90 let minulého století. Oproti

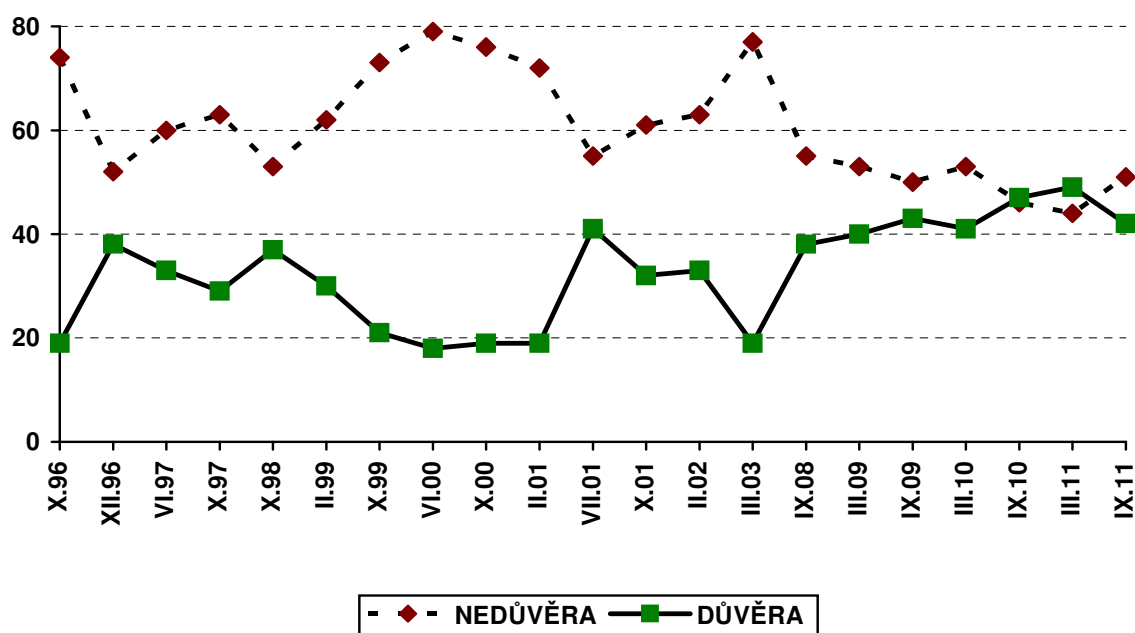
minulému šetření z března tohoto roku se ovšem hodnocení policie a soudů poněkud zhoršilo, v případě armády pak zaznamenaný pokles důvěry od března 2011 leží na hranici statistické chyby, ale od loňského září je pokles důvěry v armádu (o devět procentních bodů) již poměrně výrazný.

Graf 2: Vývoj důvěry médiím, odborům, církvím (v %)

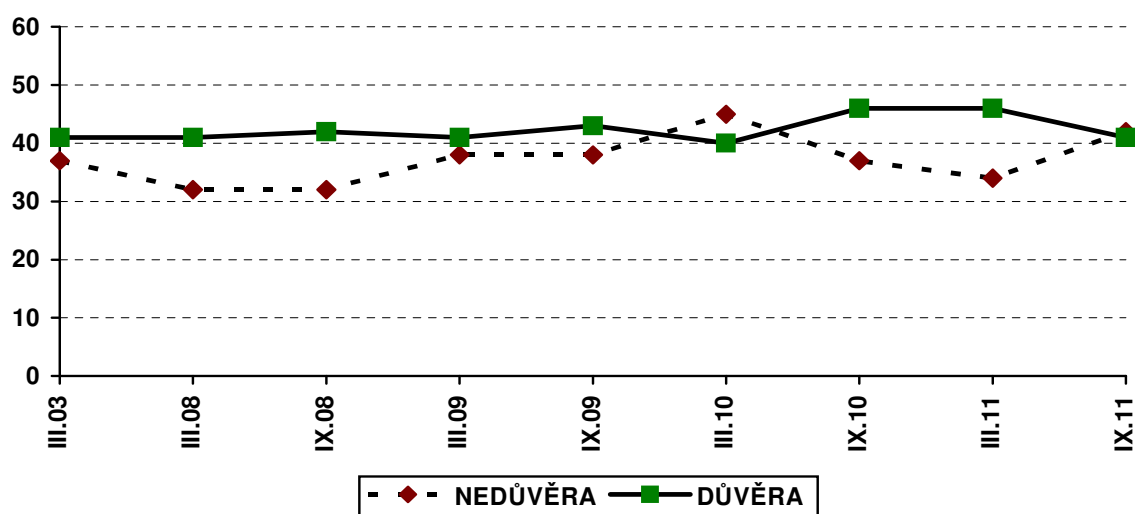

Pozn.: Údaje v grafu představují součet odpovědí "rozhodně důvěřuji" a "spíše důvěřuji" vyjádřený v procentech.

V posledních letech zjišťujeme nikoli již důvěru ve vztahu ke sdělovacím prostředkům obecně, ale zvláště k televizi, rádiu a tisku (viz graf 2). Jejich důvěryhodnost navazuje na vysokou pozici, kterou si v průběhu předchozího období udržovala média obecně. V posledních letech ovšem v tomto ohledu můžeme pozorovat převažující tendenci k poklesu důvěry veřejnosti zejména u tisku a televize. V případě televize pak byl zaznamenán mírný pokles důvěry i v porovnání s předchozím výzkumem z března tohoto roku, i když podíl důvěry se tak pouze vrátil zpět na úroveň, kterou naše šetření zaznamenalo již před rokem v září 2010. Důvěra v případě odborů, která se s výkyvy dlouhodobě pohybuje na úrovni 30 až 40 %, se v minulém šetření po předchozím zvýšení dostala na své historické maximum těsně nad horní hranici zmíněného intervalu. Aktuální výsledky se od tohoto historického maxima statisticky významně neliší. V případě církví se důvěra v posledních letech stabilně drží v úzkém rozpětí od jedné čtvrtiny do 30 % a ani zde v aktuálním šetření nedošlo k žádné významné změně.

Graf 3: Důvěra/nedůvěra bankám (v %)

Vývoj důvěry a nedůvěry ve vztahu k bankám, jež zachycuje graf 3, procházel v období druhé poloviny 90. let 20. století a na počátku tohoto tisíciletí značnými negativními výkyvy spojenými se známými problémy finančního sektoru v té době. Tehdy nedůvěra pravidelně výrazně převažovala nad důvěrou, přičemž mezera mezi oběma podíly se často dramaticky rozevírala. V posledních letech se však oba podíly k sobě podstatně přiblížily díky nárůstu důvěry a odpovídajícímu poklesu nedůvěry. V aktuálním výzkumu ovšem došlo k určitému poklesu důvěry a odpovídajícímu nárůstu nedůvěry, což vedlo k tomu, že mírný převis důvěřujících, který jsme zaznamenali v předchozím šetření v březnu 2011, se změnil v opak.

Graf 4: Důvěra/nedůvěra neziskovým organizacím (v %)

Jak ukazuje graf 4, důvěra ve vztahu k neziskovým organizacím vykazuje v čase relativní stabilitu, když dlouhodobě se pohybuje lehce nad hranicí 40 %, s přechodným mírným zvýšením v září 2010 a v březnu 2011. Aktuální šetření pak zaznamenalo pokles podílu důvěřujících ve vztahu k neziskovým organizacím, ovšem tím se tento podíl pouze vrátil zpět na úroveň, kterou zaznamenala všechna dřívější šetření, i když v tomto případě máme k dispozici jen málo časově nepříliš rovnoměrně rozložených a srovnatelných údajů, které nasahají před rok 2003. Podíl explicitně vyjadřované nedůvěry, který je přeci jen trochu proměnlivější, se pak kromě března 2010, kdy bylo zaznamenáno jeho výrazné zvýšení na historické maximum (45 %), nacházel vždy v rozmezí od zhruba jedné třetiny do 40 % a byl nižší než podíl důvěry. V aktuálním výzkumu ovšem došlo k jeho zvýšení a faktickému vyrovnání s podílem důvěřujících.